

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2016/794 for så vidt angår Europols samarbejde med private parter, Europols behandling af personoplysninger til støtte for strafferetlige efterforskninger og Europols rolle inden for forskning og innovation

(COM(2020) 796 final — 2020/0349 (COD))

(2021/C 341/10)

Ordfører: **Philip VON BROCKDORFF**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 24.2.2021
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for B beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.5.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	9.6.2021
Plenarforsamling nr.	561
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	233/2/3

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU hilser Kommissionens forslag om at styrke Europols mandat velkommen, for så vidt som det forbedrer databeskyttelsesgarantierne og forskningskapaciteten. Dette vil bidrage til at fremme bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og terrorvirksomhed og styrke det operationelle politisamarbejde i EU's medlemsstater for at beskytte vores borgere.

1.2. EØSU glæder sig også over det foreslåede samarbejde mellem Europol og tredjelande, som gør det muligt at samarbejde med private parter eller operatører, især inden for udveksling af data. EØSU mener, at private operatører bør have et kontaktpunkt på EU-niveau, hvor de kan indberette oplysninger, som kan være relevante for strafferetlige efterforskninger. Kommissionens forslag vil håndtere denne mangel.

1.3. EØSU bifalder desuden Kommissionens forslag, fordi det sigter mod at støtte de kriminalpræventive myndigheder i at finde innovative løsninger til bekæmpelse af international kriminalitet og i at holde trit med udviklingen. Forslaget vil også udvikle Europols og de nationale retshåndhavende myndigheders kompetencer og forskningskapacitet.

1.4. EØSU understreger, at styrkelsen af Europols kapacitet bør indebære, at grænseoverskridende efterforskninger prioriteres, navnlig i tilfælde af alvorlige angreb på whistleblowere og undersøgende journalister, som spiller en afgørende rolle med hensyn til at afsløre korruption, svig, dårlig forvaltning og andre forseelser i den offentlige og private sektor.

1.5. EØSU mener endvidere ikke, at der er nogen problemer med beskyttelsen af privatlivets fred og de grundlæggende rettigheder i behandlingen af data. Tværtimod vil en opdateret og harmoniseret lovgivning gøre det muligt at undersøge databeskyttelsesrelaterede spørgsmål mere effektivt, samtidig med at der skabes balance mellem de enkelte medlemsstaters og EU's sikkerhedskrav.

1.6. Europol kan på nuværende tidspunkt ikke direkte og i realtid give medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder oplysninger om kriminelle aktiviteter indhentet fra tredjelande eller internationale organisationer. Forslagets ændringer søger derfor at afhjælpe denne sikkerhedsbrist og skabe en ny indberetningskategori udelukkende til brug for Europol under specifikke omstændigheder. EØSU bifalder derfor indførelsen af en ny indberetningskategori i Schengeninformations-systemet.

1.7. Ved at øge Europols beføjelser og ressourcer vil man også øge effektiviteten, da man således kan lave mere omkostningseffektive løsninger. EØSU betragter den foreslåede forøgelse af Europols budget som en positiv løsning på at sikre yderligere beskyttelse EU's borgere og styrke samarbejdet mellem Europol og de nationale retshåndhævende myndigheder. Udvalget forventer dog, at denne stigning afspejles i antallet af operationelle medarbejdere i Europol og en øget organisatorisk effektivitet.

1.8. Samlet set mener EØSU, at forslagene er et skridt i den rigtige retning, da de udvider Europols rolle i forhold til at reagere på situationer under udvikling. Europols arbejde vil imidlertid fortsat i høj grad afhænge af medlemsstaternes aktiviteter og indsatser og de data, der indsamles af de nationale retshåndhævende myndigheder. Det er derfor legitimt at spørge — især i lyset af den stadig mere globaliserede verden — om tiden er inde til at lade Europol handle på eget initiativ.

1.9. I denne forbindelse mener EØSU også, at det fremover kan være nødvendigt at tage mere ambitiøse skridt til at udvide Europols mandat og virkeområde. Det anerkendes i forslaget, at organiseret kriminalitet er blevet mere udspekuleret, og at de farligste kriminelle netværk i stigende grad arbejder på tværs af grænser. Da den organiserede kriminalitet hele tiden udvikler sig, vil det være nødvendigt at tilpasse Europols mandat, så agenturet kan blive en endnu mere central aktør i europæiske sikkerhedsspørgsmål.

1.10. EØSU anbefaler derfor, at der på et tidspunkt foretages en uafhængig evaluering af Europols rolle og ansvarsområder. Evalueringen bør også undersøge, hvordan national retshåndhævespraksis og nationale dataindsamlingsprocedurer påvirker de analyser, der leveres af Europol. En sådan evaluering bør også tage højde for civilsamfundets, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenters synspunkter.

2. Kommissionens forslag

2.1. Som respons på det stigende antal sikkerhedstrusler, navnlig fra kriminelle organisationer, fremsatte Kommissionen den 9. december 2020 et forslag til en forordning om ændring af forordning (EU) 2016/794 for så vidt angår Europols samarbejde med private parter, Europols behandling af personoplysninger til støtte for strafferetlige efterforskninger og Europols rolle inden for forskning og innovation.

2.2. Forslaget søger at håndtere følgende centrale emner, nemlig at:

- i) sætte Europol i stand til at samarbejde effektivt med private parter
- ii) sætte Europol i stand til at støtte medlemsstaterne i deres analyse af store og komplekse datasæt (big data)
- iii) give Europol mulighed for at anmode de kompetente myndigheder i en medlemsstat om at indlede, gennemføre eller koordinere en efterforskning af en forbrydelse, der berører en fælles interesse, der er omfattet af en EU-politik, uden at der stilles krav om, at den pågældende forbrydelse har en grænseoverskridende dimension.

2.3. Kommissionen ser også et behov for at styrke Europols samarbejde med Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) samt med tredjelande. Europols rolle inden for forskning og innovation, Europols databeskyttelsesramme og den parlamentariske kontrol vil også blive styrket.

2.4. Med hensyn til det styrkede samarbejde med private parter udstikker forslaget bestemmelser for Europol om udveksling af personoplysninger med private parter (for at sætte agenturet i stand til at modtage personoplysninger fra dem), om at informere dem om manglende oplysninger og om at anmode medlemsstater om at kræve, at andre private parter deler yderligere oplysninger.

2.5. Bestemmelserne giver også Europol mulighed for at fungere som en teknisk kanal for udvekslinger mellem medlemsstaterne og private parter. Med henblik på at forbedre kriseberedskabet vil der gælde andre bestemmelser for, hvordan Europol kan støtte medlemsstaterne i at forhindre omfattende udbredelse via onlineplatforme af terrorrelateret indhold (i forbindelse med igangværende eller nylige faktiske begivenheder, der viser skade på liv eller fysisk integritet, eller som opfordrer til umiddelbar skade på liv eller fysisk integritet).

2.6. Med henblik på at behandle store og komplekse datasæt agter Kommissionen at gøre det muligt at foretage en forudgående analyse af personoplysninger med det ene formål at afgøre, om sådanne oplysninger falder ind under de forskellige kategorier af registrerede, og om de er knyttet til kriminalitet.

2.7. For effektivt at støtte strafferetlige efterforskninger i medlemsstaterne eller af EPPO vil Europol i visse tilfælde kunne behandle data, som nationale myndigheder eller EPPO har indhentet i forbindelse med strafferetlige efterforskninger i overensstemmelse med de proceduremæssige krav og garantier i gældende national strafferet. Med henblik herpå vil Europol kunne behandle (og efter anmodning opbevare) alle oplysninger i sagsakterne fra en efterforskning udført i medlemsstaten eller af EPPO, så længe Europol bistår denne specifikke strafferetlige efterforskning.

2.8. Kommissionen foreslår også, at der indføres en ny indberetningskategori i Schengeninformationssystemet (SIS). Dette forslag bygger på, at Europol ikke direkte og i realtid kan give medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder oplysninger indhentet fra tredjelande eller internationale organisationer om personer, som har været mistænkt eller er dømt for strafbare handlinger og terrorhandlinger.

2.9. Fra et budgetmæssigt perspektiv anslås det i forslaget, at der vil være behov for et yderligere budget på ca. 180 mio. EUR og ca. 160 yderligere stillinger i perioden 2021-2027 under den flerårige finansielle ramme.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Europas sikkerhed står overfor voksende og stadig mere komplekse sikkerhedstrusler inden for alle aktivitetsområder — både private og offentlige. Den digitale omstilling, avanceret teknologi og den lethed, hvormed kriminelle kan udføre kriminelle aktiviteter via internettet, har accelereret de kriminelle aktiviteter i Europa og på verdensplan, og cyberkriminaliteten stiger eksponentielt.

3.2. Terrorisme udgør også fortsat en betydelig trussel mod Unionens og dens borgeres frihed og levevis. Covid-19-krisen har forværret disse trusler, idet kriminelle organisationer udnytter krisen ved at tilpasse deres metoder eller udvikle nye kriminelle aktiviteter.

3.3. Disse nye sikkerhedstrusler kræver effektiv støtte på EU-plan til de nationale retshåndhævende myndigheders arbejde. Disse trusler spreder sig på tværs af grænserne, omfatter en række forskellige former for kriminalitet og viser sig som organiserede kriminelle grupper, der er involveret i en lang række kriminelle aktiviteter.

3.4. I lyset af denne udvikling er foranstaltninger på nationalt plan alene ikke tilstrækkelige til at tackle disse grænseoverskridende sikkerhedsudfordringer, og medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder har i stigende grad gjort brug af den støtte og ekspertise, som Europol, EU's Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde, tilbyder til bekæmpelse af grov kriminalitet og terrorisme.

3.5. Europol spiller en central rolle i at støtte medlemsstaterne på EU-plan i kampen mod grov kriminalitet og terrorisme. Agenturet tilbyder støtte og ekspertise til de nationale retshåndhævende myndigheder i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater, terrorisme og former for kriminalitet, der berører en fælles interesse, som er omfattet af en EU-politik. Siden Europolforordningen af 2016 trådte i kraft, har den operationelle betydning af agenturets opgaver ændret sig væsentligt, og dets operationelle støtte er løbende vokset, så Europol nu indgår i næsten alle større antiterror efterforskninger i EU.

3.6. På baggrund af de voksende og stadig mere komplekse grænseoverskridende sikkerhedstrusler med udviskede grænser mellem den fysiske og den digitale verden samt den fortsat høje terrortrussel i Europa anses styrkelsen af Europols kapacitet og redskaber til at støtte medlemsstaterne i effektivt at bekæmpe grov kriminalitet og terror for en både velkommen og rettidig respons.

4. Særlige bemærkninger

4.1. EØSU hilser Kommissionens forslag om at styrke Europols mandat velkommen, da forslaget søger at forbedre databeskyttelsesgarantierne og styrke Europols rolle på forskningsområdet.

4.2. EØSU glæder sig også over det foreslåede operationelle samarbejde med tredjelande, som giver mulighed for samarbejde med private parter, især om udveksling af data. EØSU mener ikke, at forslaget, som gør det muligt at samarbejde med private parter, er uforholdsmæssigt. Tværtimod anser udvalget forslaget for at være helt nødvendigt i betragtning af den konstante udvikling inden for international kriminalitet ved brug af internet og mobile enheder. Kriminelle organisationer benytter sig i stigende grad af private parters grænseoverskridende tjenester til at kommunikere

og udføre ulovlige aktiviteter. På nuværende tidspunkt har private parter imidlertid ikke et kontaktpunkt på EU-niveau, hvor de kan indberette oplysninger, som kan være relevante for strafferetlige efterforskninger. Dette forslag søger at afhjælpe denne mangel. Den lovgivningsmæssige ændring vil sætte Europol i stand til at fungere som kontaktpunkt og på en centraliseret måde undersøge forbrydelsen eller den sag, der er under efterforskning i medlemsstaten eller medlemsstaterne. En sådan ordning gør det muligt at udvikle det nødvendige samarbejde mellem Europol og private parter.

4.3. Det foreslås, at Europol bør spille en central rolle med hensyn til at bistå medlemsstaterne med at udvikle nye teknologiske løsninger baseret på kunstig intelligens, som vil være til gavn for de nationale retshåndhavende myndigheder i hele EU. At udpege innovative løsninger er en vigtig del af bekæmpelsen af international kriminalitet for at sikre, at de kriminalpræventive myndigheder holder trit med udviklingen på området. Det kan kun gøres gennem koordineret forskning. EØSU støtter derfor Europols proaktive rolle med hensyn til at yde centraliseret støtte til de retshåndhavende myndigheder i medlemsstaterne til i) at udpege innovationer og ii) at udvikle disse myndigheders kompetence og redskaber ved brug af teknologier og innovationer, som er udviklet inden for EU, i stedet for at anvende sikkerhedsløsninger, som indkøbes i tredjelande.

4.4. Ændringerne sigter for så vidt angår enkeltpersoners databeskyttelse mod effektivt at sikre, at privatlivsbeskyttelsen og de grundlæggende rettigheder respekteres fuldt ud i behandlingen af forskellige typer af data. EØSU er også af den opfattelse, at behandlingen af personoplysninger allerede er meget strengt reguleret, og at det derfor ikke er et presserende problem. Tværtimod vil en opdateret og harmoniseret lovgivning gøre det muligt at undersøge databeskyttelsesrelaterede spørgsmål mere effektivt, samtidig med at der skabes balance mellem de enkelte medlemsstaters og EU's sikkerhedskrav som helhed.

4.5. EØSU bemærker også, at Europol på nuværende tidspunkt ikke direkte og i realtid kan give medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder oplysninger indhentet fra tredjelande eller internationale organisationer om personer, som har været mistænkt eller er dømt for strafbare handlinger og terrorhandling. Kommissionens forslag søger således at afhjælpe denne sikkerhedsbrist. EØSU glæder sig over dette i kombination med oprettelsen af en ny indberetningskategori udelukkende til brug for Europol i specifikke og veldefinerede tilfælde og situationer.

4.6. EØSU er imidlertid af den opfattelse, at Kommissionen kan blive nødt til at tage endnu mere ambitiøse skridt i fremtiden for at udvide Europols mandat og virkeområde. Det anerkendes i forslaget, at kriminaliteten har udviklet sig, og at de farligste kriminelle netværk i stigende grad arbejder på tværs af grænserne. Dette er årsagen til, at samarbejdet mellem de europæiske lande og politimyndigheder er vigtigt. Det er væsentligt, at Europols mandat tilpasses løbende, så agenturet kan blive en endnu mere central aktør på det europæiske sikkerhedsområde.

4.7. EØSU understreger, at styrkelsen af Europols kapacitet bør indebære, at grænseoverskridende efterforskninger prioriteres, navnlig i tilfælde af alvorlige angreb på whistleblowere og undersøgende journalister, som spiller en afgørende rolle med hensyn til at afsløre korrupcion, svig, dårlig forvaltning og andre forseelser i den offentlige og private sektor. Dette er i overensstemmelse med Europa-Parlamentets beslutning fra juli 2020, hvori der henvises til et stærkere mandat, der skal give Europol mulighed for at anmode om iværksættelse af grænseoverskridende efterforskninger i tilfælde af alvorlige angreb på whistleblowere og undersøgende journalister⁽¹⁾.

4.8. EØSU mener, at man ved at øge Europols beføjelser samtidig vil øge effektiviteten, da man således kan lave mere omkostningseffektive løsninger. Det er nødvendigt at styrke Europols mandat yderligere og øge dets ressourcer, for at det europæiske samfund både kan føle sig og reelt være beskyttet.

4.9. En yderligere styrkelse af Europols mandat indebærer efter EØSU's opfattelse en yderligere styrkelse af koordineringen mellem de nationale retshåndhavende myndigheder og Europol, idet Europol cementerer sin rolle som et center for analyse og innovation. I denne forbindelse betragter udvalget den foreslåede lovgivning som et skridt i den rigtige retning. Koordinering mellem Europol og medlemsstaterne er afgørende for alt dette, og forslaget giver et stærkt grundlag for en styrket koordinering.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 10. juli 2020 om en samlet EU-politik til forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (2020/2686(RSP)).

4.10. Kriminelle aktiviteter respekterer imidlertid ikke grænser, og i en stadig mere globaliseret verden rejser EØSU spørgsmålet om, hvorvidt tiden er inde til at lade Europol handle på eget initiativ. Bør Europol have ret til at iværksætte efterforskninger og til proaktivt at udføre retshåndhævende aktiviteter i medlemsstaterne? Dette er ikke tilladt i dag, men udviklingen inden for kriminelle aktiviteter kan nødvendiggøre en debat om, hvorvidt Europol bør kunne iværksætte strafferetlige efterforskninger i en større skala.

4.11. Forslagene er som nævnt et skridt i den rigtige retning, idet Europolis rolle udvides, så agenturet også kan reagere på nye situationer, men Europolis arbejde vil stadig i høj grad afhænge af medlemsstaternes aktiviteter og indsatser og de data, som indsamles af nationale retshåndhævende myndigheder. EØSU mener derfor, at en uafhængig evaluering af Europolis effektivitet med hensyn til at udføre sine opgaver og aktiviteter (som i høj grad også afhænger af de nationale retshåndhævende myndigheders effektivitet) vil være yderst relevant. Evalueringen, som eventuelt kunne udføres af en lille gruppe pensionerede højtstående medlemmer af retsvæsenet og politiet, bør også undersøge, hvordan national retshåndhævespraksis og dataindsamling påvirker Europolis analyser og vurderinger, og hvordan dette igen påvirker de nationale retshåndhævesaktiviteter. En sådan evaluering vil også skulle tage højde for civilsamfundets, arbejdsmarkedets parters og relevante interessenters synspunkter, navnlig de grupper og enkeltpersoner, hvis liv uretmæssigt eller ubegrundet kan blive påvirket af retshåndhævesaktiviteter.

Bruxelles, den 9. juni 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
